

[Kritiikkien pituuksista suhteessa sisältöön](#)

27.04.2007 - 08:30

Huomenta kaikille.

Aluksi kommentti blogipohjasta - jos pohja ei näy kunnolla selaimissa joita käytätte, laittakaa viestiä. Vihreä pohja ei taida olla paras mahdollinen, ellen sitten vaihda fontin väriä esim. valkoiseksi. Näitä teknisiä "alkukipuja" on varmaan vielä jonkin aikaa, joten yrittäkää kestää, eiköhän tämä tästä.

Asiaan.

Sinä aikana, kun olen ollut Uuden Naisen Kirjakahvilan ruorissa, eli hommannut kahvilaan kirjoittajia kirjoittamaan tekstejä ja kirjoittanut sinne tekstejä, on lehti muuttunut jonkin verran. Kun aloitin homman, ei Kirjakahvilan pituutta ollut rajoitettu – kahvila täytti joskus kolmekin aukeamaa lehdestä, eikä kritiikkien pituuksia ei rajattu tiettyihin merkkimääriin. Konkreettista sananvapautta, oi niitä aikoja! Jossakin vaiheessa tapahtui muutoksia, ja kahvila pieneni yhteen aukeamaan. Tämä tarkoitti sitä, että jos lehdessä haluaa julkaista edes suhteellisen säädyllisiä ja järkevän pituisia arvosteluja, joissa kirjasta pystyy sanomaan järkevästi perustellen jotakin hiukan kehittävämpää kuin "ihan paska" tai "sairaana hyvä", ei aukeamalle voi laittaa enempää kuin neljä kritiikkiä. Jos laittaa enemmän, kritiikkien sisältö ja laatu kärsii taatusti.

Mitä tehdä kun tilaa ei yksinkertaisesti ole? Kun merkkimäärä on rajattu niin se on rajattu – yleensä syystä että paperin rajat tulevat vastaan vaikka minkä tekisit. Ja siihen yhteen ja tiettyyn mittaan sinun on tekstisi puserrettava, tykkäsit asiasta tai et. No, itse olen muka ollut ovela ja siirtänyt katsettani yhä enemmän netin puolelle: olen viime aikoina kirjoittanut lähes ainoastaan Kirjakahvilan nettiesittelytekstejä, koska netissä voin oikeasti ja todella sanoa sen mitä haluan niin pitkästi kuin haluan. Mutta tiivistäminenkin on taito. Kun pitää pusertaa jonkin teoksen herättämät ajatukset max. 2200 merkkiin, kyllä sitä pikku hiljaa alkaa oppia tiivistämään, ja alkaa saada tuntuman siihen mitä on olennaista sanoa ääneen ja mitä ei. Toki voin olla väärässä, mutta olen kuitenkin yrittänyt etsiä tätä ns. kultaista keskitietä viime vuosien aikana, ja yrittänyt opetella keskittymään siihen, mikä mielestäni on olennaista. Probleema taitaa piillä siinä, että meillä kaikilla on oma näkökulmamme siitä, mikä on olennaista – etenkin kirjailijoilla ja kriitikoilla.

Faktahan on se, että siihen esim. max. 2200 merkin (kokonaismerkkimäärä) tekstiin ei mahdu sekä kirjailija-esittelyä, kirjan esittelyä, kirjan syvällistä analyysia, kirjan moraalista analyysia, juoni-analyysia, henkilöhahmo-analyysia, yhteiskunta-analyysia (kertomukseen pohjautuen), henkilöhahmon perhesuhteiden analyysia maustettuna kriitikon näkemyksillä perhesuhteista, yleistä analyysia maailman tilasta varsinaisen kritiikin päätteeksi ja sen lomassa, ja aivan lopuksi vielä elintärkeää yhteenvetoa koko kirjasta.

Suokaa anteeksi ehkä hiukan ärtyneeltä kuulostava äänenävyyni, mutta sinä aikana kun olen ollut Kirjakahvilan vetäjä, olen saanut myös jonkin verran yhteydenottoja innokkailta uusilta kirjoittajilta, joiden kritiikeissä em. asiat ovat aina silloin tällöin jossakin määrin tulleet eteen. Jotkut halukkaat kirjoittajat ovat mm. lähettäneet minulle noin 10 000 merkin tekstejä, ja esittäneet toiveen siitä, että josko heidän "pikku kirjallisuuskritiikkinsä" julkaistaisiin lehdessämme – siis lehdessä, ei nettikirjakahvilassa. Olen tällaisiin pyyntöihin kohteliaasti ja ystävällisesti todennut jotakin tyyliin: "tekstisi on hiukan liian pitkä." Turha siinä vaiheessa on alkaa kirjoittaa kilometriviestejä siitä, mikä siinä niin sanotussa kritiikissä on oikeasti vikana (pituuden lisäksi), kun

tekstiä ei voi lehteen kuitenkaan ottaa. Ja hitto, 10 000 merkin voimalla kirjoittaa koko aukeaman jutun, eli äkkiseltään laskettuna viisi tiiviimpää kritiikkiä.

Yksi pointti on siinä, että pelkästään jo muutaman tällaisen em. tekstin perusteella on selvää, että ihmisillä on todella erilaisia käsityksiä kirjallisuuskritiikeistä. Ja nämä eivät ole ainoita näkemiäni tekstejä joita on nimitetty kirjallisuuskritiikeiksi, joissa on kuitenkin puhuttu suunnilleen kaikesta muusta kuin itse asiasta – eli käsillä olevasta kirjasta. Toiset halukkaat kirjoittajat ovat nimittäin lähettäneet ihan asiallisen pituisia tekstejä, mutta tekstit itsessään ovat olleet se probleema. Kerran kirjoitin eräälle kirjoittajalle ystävällisen palautteen tyyliin "jouduin muokkaamaan tekstiäsi, koska en yksinkertaisesti ymmärrä mitä siinä sanotaan". Vastaus kuului jotakuinkin näin: "lue kirja, tiedät sitten mistä kritiikissä puhutaan". Vastasin hänelle (edelleen ystävällisesti), että kirjallisuuskritiikin yksi pointeista on se, että lukija ymmärtää sen mitä kritiikissä lukee, ja saa kritiikin perusteella "riittävän käsityksen" kirjan sisällöstä – mikä riittävä on, siitä voimme keskustella ja mahdollisesti riidellä maailman tappiin asti – ja tämän lausahduksen takana seison edelleen. Kyseisestä kritiikin kirjoittajasta ei kuulunut sen jälkeen enää mitään.

Pointtiin, vihdoinkin ja viimein: kritiikin pituus on siis hyvin_ monesti_ hyvin_rajattu. Kriitikon on toimittava sen mukaan. Lue kirja, ajattele kirja, ajattele kritiikki, kirjoita kritiikki. Sen jälkeen lue kritiikki ja kirjoita kritiikki – uudestaan, tarvittaessa taas uudestaan, uudestaan jne. Sitten tiivistät koko homman vaadittuun pituuteen. Jos pitää karsia, karsit niistä kohdista joista voi karsia. Jos sellaista kohtaa ei löydy, tiivistä. Muokkaa lauserakenteita, mieti miten saman asian voi sanoa lyhyemmin. Ja jos mikään ei auta, priorisoi – ole raaka ja leikkaa pois kohtia jotka tulevat numero ykkösen jälkeen. Oma metodini on jotakuinkin tämän kaltainen. En ole saarnaamassa täällä "kuinka asiat pitää tehdä", vaan haluan tuoda esille kritiikin tekemistä ja siihen liittyviä mahdollisia ilon tai vaikeuksien hetkiä. Sen puolesta kyllä saarnaan, että jos jotakin teet niin tee se kunnolla: voiko olla isompaa loukkausta kirjailijaa kohtaan, kuin että joku kirjoittaa kritiikin hänen kirjastaan edes lukematta kirjaa? Oli kritiikille varattu tila merkkimäärältään rajattu tahi ei.

Mieltä ylentävänä loppukommenttina voi todeta, että kaikki tämä tekemisen vaiva ja vielä paljon lisää siihen päälle, ja yleensä koko vaivan palkkio on lukemasi kirja. Ja jos kritiikki ei satu miellyttämään kirjailijaa, sitten tulee vielä haukutkin kaiken tämän päälle – juttu voi joskus mennä niinkin. Oli miten oli, fakta on kuitenkin se, että harvemmissa medioissa kirjallisuuskritiikeistä maksetaan yhtään mitään, ja jos maksetaankin, palkkiot ovat lähinnä nimellisiä. "Hienoa" että kulttuuria ja sen tuntemusta arvostetaan, eikö? ;)

Näin. Tämä tältä erää. Lähtihän tämä käyntiin. Hetken verran jo epäilin tuleeko tästä mitään.

Hyvää viikonloppua ja hauskaa vappua kaikille. Itse palailen blogin äärelle vapun jälkeen.